

Plan de Mediación

~

IES ÁNXEL FOLE

Contido

PLAN DE MEDIACIÓN	3
Introducción	3
Principios e fundamentos	3
Que é a mediación?	4
Cales son os aspectos positivos da mediación?.....	4
Que non é mediación?	5
Cando non se pode facer unha mediación?	5
Obxectivos.....	5
O equipo de mediación	6
Funcións	6
PROTOCOLO DE SOLICITUDE, DESENVOLVEMENTO E REXISTRO DO PROCESO DE MEDIACIÓN ESCOLAR.....	7
Protocolo do Servicio de Mediación:	7
A mediación e as Normas de convivencia.....	7
Documentos para a mediación:	8

PLAN DE MEDIACIÓN

DECRETO 8/2015, do 8 de xaneiro, polo que se desenvolve a Lei 4/2011, do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa en materia de convivencia escolar. (DOG Núm. 17, do 27 de xaneiro de 2015)

Artigo 26. Mediación escolar

1. A mediación é unha estratexia de intervención imparcial para a resolución de conflitos en que unha terceira persoa axuda as partes implicadas a alcanzar un acordo satisfactorio para ambas as dúas.
2. Sen prexuízo dos procedementos de corrección das condutas gravemente prexudiciais para a convivencia, regulados expresamente no capítulo IV do título III deste decreto, os centros poderán utilizar a mediación como estratexia preventiva, resolutiva e reparadora na xestión de calquera conflito entre membros da comunidade educativa.
3. O plan de convivencia incluírá as directrices para a creación dos equipos de mediación, as características do seu funcionamento e as pautas de actuación que se seguirán para derivar un caso de conflito cara á mediación.
4. Nos supostos menos graves de situación de acoso, favorecerase a mediación realizada por alumnado do centro educativo que obtivese formación e cualificación para a intervención nestas situacións.

Introducción

Axudar e aprender a resolver conflitos na educación significa axudar a buscar saídas satisfactorias ante os problemas formulados. Unha das ferramentas que se pode utilizar é a mediación.

Un programa de mediación escolar supón crear e desenvolver no centro educativo un servizo de mediación para a resolución colaborativa e pacífica de conflitos no que poden participar como mediadores/as e como usuarios/as os diferentes colectivos da comunidade escolar (alumnado, profesorado, persoal non docente, país e nais,...).

Principios e fundamentos

- **Voluntariedade.** As partes acoden á mediación voluntariamente e poden decidir abandonala en calquera momento. Ninguén pode ser obrigado a dialogar nin a solucionar colaborativamente un conflito.
- **Autonomía da decisión.** As partes conservan a capacidade de tomar decisións respecto do seu conflito. A persoa mediadora non pode impoñer ningún tipo de solución, non é un/a xuíz/a nin un/a árbitro.

- **Neutralidade e imparcialidade.** A persoa mediadora non se posiciona a favor de ningunha das partes e non ten interese en ningún tipo de resultado en canto á solución.
- **Confidencialidade.** O proceso é confidencial e o que se di na mediación non pode repetirse noutro foro.
- **Boa fe.** As partes acoden ao proceso de mediación porque o seu obxectivo é, realmente, solucionar o conflito.

Que é a mediación?

- A mediación escolar é un método de resolución de conflitos aplicable as situacións nas que as partes non poden resolver os seus desacordos a través da negociación directa.
- A mediación é un proceso informal, en tanto que non ten procedementos rigurosamente establecidos, pero é un proceso estruturado pois ten unhas fases flexibles, uns recursos e unhas técnicas específicas.
- É voluntaria, tanto para as partes coma para o/a mediador/a.
- É confidencial. O que se fala nas sesións non sae de alí.
- As partes deben poñer de seu para a resolución do conflito.
- Confire protagonismo ás partes. O acordo non se pode impoñer nin polo mediador nin por un dos protagonistas.
- A mediación constitúe unha oportunidade de desenvolvemento persoal para quen a protagoniza e unha posibilidade de mellorar a convivencia en todo o centro escolar.

Cales son os aspectos positivos da mediación?

- Crea un entorno pacífico no que poder educar.
- Ensina que existen outras vías, distintas do enfrontamento, para a resolución dos conflitos.
- Fomenta a actitude dialogante e a empatía do alumnado, o profesorado, as familias e os PAS.
- Fomenta actitudes cooperativas na comunidade escolar
- Reduce o número de sancións e expulsións.
- Reduce a violencia nos conflitos e aumenta a capacidade de resolución non violenta destes.

- Diminúe a intervención do equipo directivo do centro nos conflitos entre o alumnado xa que moitos destes son capaces de resolvelos por si mesmos.
- É unha vía alternativa ás sancións.

Que non é mediación?

- Non é un mecanismo que posibilita a negociación das consecuencias das normas (estas consecuencias non son negociables).
- Non é un procedemento que poida ser imposto. Acódese a ela voluntariamente e sabendo que todo o que ocorra durante o proceso é confidencial.
- Non é a solución de tódolos problemas e conflitos de convivencia. Algúns conflitos “non son mediables” se:
  - os feitos son de especial e notoria gravidade (serán valorados polo equipo de mediación ou comisión de convivencia de acordo aos criterios do *glosario*).
  - os casos xa foron mediados e non se cumpriu o pactado.
  - unha das partes nos desexa resolver o conflito por esta vía.

Cando non se pode facer unha mediación?

- Se non se cumpren os principios da mediación.
- Cando o regulamento do centro determina que a situación debe conducirse por vía disciplinaria.
- Cando existe un desequilibrio de poder importante entre as partes, por exemplo nos casos de malos tratos entre compañeiros/as.
- Cando non se trata dun conflito de carácter interpersonal ou os temas non son negociables, por exemplo situación de disrupción na aula.

Obxectivos

- **Resolver os conflitos** que, por calquera circunstancia, non puideron ser manexados polas partes implicadas.
- Permitir a **participación** dos membros da comunidade escolar na solución dos seus propios conflitos.

- **Ensinar habilidades** de resolución de conflitos aos colectivos implicados no programa.
- Mellorar a **convivencia**.
- **Reducir** os niveis de violencia

O equipo de mediación

Estará formado por un membro do departamento de orientación, un representante do equipo directivo, o coordinador da convivencia e os profesores e alumnado formados como mediadores.

Funcións

As súas funcións serán:

- Establecer o protocolo de actuación.
- Elaborar os materiais de difusión e información do servizo de mediación: trípticos a titores e alumnado; carteis en lugares sinalados do centro; cartas de presentación ás familias do centro.
- Informar da mediación nas primeiras titorías do curso.
- Preparar a folla da solicitude da mediación e poñela a disposición en Secretaría.
- Favorecer a formación do propio equipo de mediación e promover novos cursos.
- Analizar os casos e adxudicalos aos mediadores.
- Levar a cabo as mediacións e o seu rexistro.

Avaliar o propio funcionamento do proceso de mediación no centro por medio de enquisas aos mediados, facendo unha análise de incidencias e seguimento dos acordos e atendendo á valoración e ás propostas de mellora dos propios mediadores.

PROTOCOLO DE SOLICITUDE, DESENVOLVEMENTO E REXISTRO DO PROCESO DE MEDIACIÓN ESCOLAR

Protocolo do Servicio de Mediación:

1. O Servicio de Mediación fórmano os compoñentes do Equipo de Axuda e Mediación do Instituto.
2. As **solicitudes dos servicios de mediación** (impreso de solicitude de mediación, **documento 1**) presentaranse ante a Dirección ou ao Coordinador de convivencia. Pode ser obxecto de mediación calquera cuestión que se produza entre os membros da comunidade educativa que afecte á convivencia entre os mesmos.
3. O Coordinador de Mediación do Centro terá 3 días para desenvolver as premediacións necesarias (guión para a **premediación, documento 3**) e elixir mediador/es.
4. Á hora de seleccionar ao mediador/mediadores teranse en conta as seguintes condicións:
  - a) Se as persoas entre as que hai que mediar son alumnos, buscarase a un profesor/a e/ou alumno/a que teñan unha mínima relación directa coas persoas a mediar.
  - b) Calquera mediador/a poderá obxectar o participar na mediación.
5. Entre a solicitude e o proceso de mediación procurarase que transcorra o menor tempo posible.
6. O proceso de mediación seguirá unhas fases (documento 2), desenvolverase segundo o exposto na GUÍA RÁPIDA (documentos 4 y 5) e, se é posible, nun periodo lectivo de 50 minutos como máximo.
7. No proceso de mediación, o mediador/es completarán todo o parte do Rexistro do procesode mediación (documento 6).
8. Ao final da mediación, o mediador/mediadores recollerán os **acordos** aos que chegaron as partes (**documento 7**). Do acordo alcanzado entre as partes darase conta ao titor/a do alumnado para o seguimento do cumprimento.

A mediación e as Normas de convivencia

Establecemos as seguintes consideracións xerais a ter en conta cando, por calquera motivo, se poida producir unha situación de conflito entre a aplicación dunha mediación e a aplicación das normas de convivencia establecidas nas NOF.

Artigo 1. A mediación é unha ferramenta de xestión pacífica de conflitos que se pode utilizar a instancia de calquera membro da comunidade educativa, sempre que as partes en conflito acéptena voluntariamente.

Artigo 2. Cando as solicitudes concorran con condutas contrarias ás normas ou gravemente prexudiciais nas que sexa necesaria a actuación da xefatura de estudos, esta poderá ofrecer a mediación, valorando a súa viabilidade coa persoa coordinadora. En caso contrario, as partes en conflito poderán acceder voluntariamente á mediación como estratexia reparadora, antes ou despois da aplicación da medida correctora, co fin de restablecer as relacións entre as persoas implicadas.

Artigo 3. Cando a xefatura de estudos ofrezca a mediación, interromperase calquera outro procedemento correctivo do centro, á espera da súa resolución pola mediación escolar.

Artigo 4. As persoas mediadoras informarán á xefatura de estudos do resultado da mediación e da data de revisión dos acordos, garantindo a confidencialidade do proceso.

Artigo 5. O cumprimento dos acordos de mediación poderá ser tido en conta como atenuante dunha posible sanción, ou ben dará lugar á finalización do proceso correctivo.

Artigo 6. Se o proceso de mediación interrómtese ou finaliza sen acordo, ou se incumpren os pactos de reparación, as persoas mediadoras deben comunicar estas circunstancias á xefatura de estudos quen retomará o proceso disciplinario.

Documentos para a mediación:

- ✚DOCUMENTO 1. "Impreso de solicitude de mediación"
- ✚DOCUMENTO 2. "Fases do proceso de Mediación formal escolar"
- ✚DOCUMENTO 3. "Guión para a premediación"
- ✚DOCUMENTO 4. "Guión global para a sesión de Mediación (mediadores)"
- ✚DOCUMENTO 5. "Guía rápida da sesión de Mediación (mediadores)"
- ✚DOCUMENTO 6. "Rexistro do proceso de Mediación (mediadores)"
- ✚DOCUMENTO 7. "Rexistro de acordos de Mediación (mediadores)"

 DOCUMENTO 1. "Impreso de solicitude de mediación"

Data: .....

1.- PERSOA QUE SOLICITA A MEDIACIÓN	
NOME:	
❖ Director/a, Xefe/a de Estudos ou membro do equipo directivo	. ☐
❖ Orientador/a ou Coordinador/a do Servicio de mediación	. ☐
❖ Titor ou titora dalgunha das persoas en conflito	. ☐
❖ Profesor ou profesora dalgunha das persoas en conflito	. ☐
❖ Profesor ou profesora do Centro que coñece o conflito	. ☐
❖ Alumno ou alumna do grupo de mediación ou alumnado axudante	. ☐
❖ Alumno ou alumna que forma parte do conflito	. ☐
❖ Alumno ou alumna que coñece o conflito	. ☐
❖ Pai ou nai dalgunha das persoas en conflito	. ☐
❖ Pai ou nai que coñece o conflito	. ☐
❖ Persoal de secretaría, conserxería ou limpeza	. ☐
❖ Outras:.....	. ☐

2.- PERSOAS EN CONFLITO		
2.1.- NOME/ CURSO:		
	Alumno/a	☐
	Profesor/a	☐
	Outros.....	☐
2.2.- NOME/ CURSO:		
	Alumno/a	☐
	Profesor/a	☐
	Outros.....	☐

3.- BREVE DESCRICIÓN DO CONFLITO:

ENTREGAR EN DIRECCIÓN, XEFATURA DE ESTUDOS OU AO COORDINADOR/A DE CONVIVENCIA

 DOCUMENTO 2. “Fases do proceso de Mediación formal escolar”

FASES E OBXECTIVOS	FORMA DE DESENVOLVALAS (EQUIPO)
<p>0. PREMEDIACIÓN.</p> <p>Fase previa á mediación propiamente dita</p> <p>Obxectivo:</p> <p>Crear condicións que faciliten o acceso á mediación</p>	<p>Actuación dos mediadores:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Presentacións. ▪ Falar coas partes por separado para que nos conten a súa versión (ventilar o conflito) ▪ Explicarlles o proceso: regras e compromisos. ▪ Importancia da súa colaboración. <p>Determinar se:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A mediación é apropiada para o caso. ▪ Son necesarias outras actuacións previas á mediación: Novas entrevistas individuais; falar con outras persoas relacionadas co conflito, etc. ▪ As partes están dispostas a chegar á mediación. ▪ espazo e o tempo son os máis favorables para a mediación. ▪ A elección dos mediadores é adecuada? <p>(Non convén que sexa un profesor que imparta clase ao alumno, nin un membro do equipo directivo)</p>
<p>1. PRESENTACIÓN E REGRAS DE XOGO.</p> <p>Quen somos? Como vai ser o proceso?</p> <p>Obxectivo:</p> <p>Crear confianza no proceso</p>	<p>Actuación dos mediadores:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Presentacións persoais. ▪ Explicar brevemente como vai ser o proceso: ▪ Obxectivos. Expectativas. Papel dos mediadores. ▪ Recordar a importancia da confidencialidade e da súa colaboración, sendo honestos, sinceros. ▪ Aceptar unhas normas básicas: Non interromperse. Non utilizar unha linguaxe ofensiva. Non descalificar ao outro, etc. <p>Ter previsto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Espazo. Tempo. Papel para notas. Coordinación entre mediadores.
<p>2. CÓNTAME</p> <p>Que pasou?</p>	<p>Actuación dos mediadores:</p>

<p>Obxectivo:</p> <p>Poder expoñer as súas versións do conflito e expresar os seus sentimentos.</p> <p>Poder desfogarse e sentirse escoitados</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Crear un ambiente positivo e controlar o intercambio de mensaxes. ▪ Xerar pensamento sobre o conflito: Obxectivos persoais no conflito e outras formas de alcanzalos, sentimentos persoais e da outra parte. Explorar con preguntas e parafraseo o verdadeiro problema, non o detalle. Animar a que contén máis, a que desfoguen, evitando a sensación de interrogatorio. ▪ escoitar atentamente as preocupacións e sentimentos de cada parte, utilizando técnicas como as de: mostrar interés, clarificar, parafrasear, reflectir sentimentos, resumir, etc. ▪ Axudar a poñer sobre a mesa os temas importantes do conflito. ▪ Non valorar, nin aconsellar, nin definir que é verdade ou mentira, nin o que é xusto ou inxusto. ▪ Prestar atención tanto aos aspectos do contido en si do conflito como á relación entre as partes. ▪ Apoiar o diálogo entre as partes. ▪ Recoñecer sentimentos e respectar silencios.
<p>3. ACLARAR O PROBLEMA.</p> <p>Onde estamos?</p> <p>Obxectivo:</p> <p>Identificar en que consiste o conflito e consensuar os temas máis importantes para as partes.</p>	<p>Actuación dos mediadores:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Asegurar a conformidade das partes sobre os temas a tratar para avanzar cara a unha solución ou transformación positiva do conflito. ▪ Conseguir unha versión consensuada do conflito. ▪ Concretar os puntos que poidan desbloquear o conflito e avanzar cara a un entendemento e acordo. ▪ Tratar primeiro os temas comúns e de máis fácil amaño, pois crea confianza e mantén o interés. ▪ Explorar os intereses subxacentes ás posicións e dirixir o diálogo en termos de intereses.
<p>4. PROPOR SOLUCIÓNS. Como saímos? Obxectivo:</p>	<p>Actuación dos mediadores:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Facilitar a espontaneidade e creatividade na busca de ideas ou solucións. (Chuvia de ideas)

<p>Tratar cada tema e buscar posibles vías de arranxo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Explorar o que cada parte está disposta a facer e lle pide á outra parte. Resaltar os comentarios positivos dunha parte sobre a outra. ▪ Pedirlles que valoren cada unha das posibles solucións. Solicitar a súa conformidade ou non coas distintas propostas.
<p>5. CHEGAR A UN ACORDO. Quen fai que, como, cando e onde? Obxectivo:</p> <p>Avaliar as propostas, vantaxes e dificultades de cada unha, chegar a un acordo.</p>	<p>Actuación dos mediadores:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Axudar ás partes a definir claramente o acordo. ▪ Redactalo por escrito. Así evítase o esquecemento e as malinterpretacións e facilítase o seguimento. ▪ Felicitar ás partes pola súa colaboración. ▪ Facer copias do acordo para cada parte e archivar o orixinal. ▪ Ter en conta as características que deben cumprir os acordos das partes: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Equilibrado ☐ Realista ☐ Posible ☐ Específico e concreto ☐ Claro, simple ☐ Aceptable polas partes ☐ Avaliable ☐ Que manteña expectativas de mellora da relación.

DOCUMENTO 3. “Guión para a premediación”

Data: .....

Primeira entrevista con cada un dos protagonistas. En xeral, **debe utilizarse individualmente**. Por tanto soamente estarán un ou dous mediadores e un dos protagonistas do conflito.

Inicio - Presentacións	Notas
<p>Ola!, chámome.....,e eu.....</p> <p>Somos mediadores e ímoste escoitar para ver se podemos axudarche a resolver este problema.</p> <p>O teu nome é...? (<i>mirando á parte</i>)</p>	
Abordar o problema - conflito	Notas
<p>Cóntanos a túa visión do problema.</p> <p>Hai alguén máis afectado por este problema?</p> <p>(<i>terceiras persoas</i>)</p> <p>Todo o que comentes aquí será absolutamente confidencial nos termos que ti establezas.</p> <p>Os mediadores estamos para escoitarte, non te forzaremos a resolver o teu problema, nin o resolveremos por ti, xa que a verdadeira solución estará nas túas mans.</p> <p>O único que necesitamos é a túa boa vontade e a túa confianza.</p> <p>Axudarémosche a construír a solución ao teu problema, tendo en conta tanto as túas necesidades como as do teu compañeiro/a.</p>	

<p>Pero, para iso ambos ides ter que colaborar, estás disposto a facelo?</p>	
<p>Remate - Despedida</p>	<p>Notas</p>
<p>Estás de acordo en que.....e.....sexamos os mediadores?</p> <p><i>(Se non haberá que elixir a outros da lista do equipo de mediación).</i></p> <p>Se che parece quedamos para o.....ás..... en .....,</p> <p>A sesión durará.....e teremos todo os encontros que sexan necesarios.</p> <p>Agradecemos a túa colaboración no inicio do proceso de mediación</p> <p><i>(Dámoslle a man se procede)</i></p>	

DOCUMENTO 4. “Guión global para a sesión de Mediación (mediador/es)”

1. Encadre, presentación e regras de xogo. Como entrar?

- a) **Ola!, chámome.....e eu.....Somos mediadores. Se queredes podemos traballar con vosoutros para resolver este problema.**

O teu nome é...? (*mirando a un dos protagonistas*)

E o teu...? (*mirando á outra*)

- *Presentádevos e lpedídelles aos protagonistas que se presenten.*

- *Explicades brevemente que é e cales son as regras da mediación.*

- *Tomades unha decisión acerca de quen empezará contando o seu problema.*

- b) (*Explicación*) **Isto é o que imos facer: tras comentar as regras que hai que respetar, empezaredes a contar (por turnos) o voso problema dende o voso punto de vista.**

- *Nós faremosvos algunhas preguntas para aclarar aquilo que pasou e estar seguros de se vos entendemos ben.*

- *Logo preguntaremosvos acerca das vosas ideas sobre como resolver este problema, para que con elas poidamos construír unha solución coa que ambos esteades de acordo e, finalmente, escribilo e asinalo.*

- *Nós non imos tomar parte nin dicirvos o que tedes que facer.*

- *Se nalgún momento o vemos necesario e estamos todos de acordo faremos algunha sesión, por separado con cada un de vós, que no seu momento definiremos en que condicións.*

- c) (*Regras da mediación*) **Temos algunhas regras sobre as que debemos estar de acordo antes de empezar:**

1. **Estades de acordo en que vides voluntariamente e todo o que digades aquí será confidencial?** (*Espera algún tipo de resposta de ambos*).

2. **Estades de acordo en escoitarvos o un ao outro e non interrompervos?** (*Espera algún tipo de resposta de ambos*).

3. **Estades de acordo en non insultarvos ou agredirvos nin en utilizar unha**

linguaxe ofensiva ou alcumes para dirixirvos o un ao outro? (*Espera algún tipo de resposta de ambos*).

4. Estades de acordo en esforzarvos en resolver o problema, sendo o máis honestos e sinceros que poidades? (*Espera algún tipo de resposta*).

5. Ides dispoñer de iguais espazos de tempo para comentar o voso problema. Fixámolo en cinco minutos para a exposición de cada un? (*Espera algún tipo de resposta*).

Un dos dous mediadores debe atender aos turnos de exposición. Empeza o seu relato o que solicitou a mediación e, se o solicitaron simultaneamente, o que estea máis tenso ou o que os protagonistas decidan.

Posibles estratexias:

- Individuo-Equipo
- Mediar-Arbitrar
- Por separado-Cara a cara - Formal-Informal

Habilidades:

- Crear Confianza
- Diseñar proceso e foro-problema - Crear ambiente
- Crear papel do Terceiro

2. Cántame. Como escoitar? O pasado.

Pedide a cada un dos protagonistas que conte a súa versión do problema e que exprese os seus sentimentos e emocións dun modo non agresivo. Nesta fase un dos mediadores debe ir controlando os turnos de exposición de cada parte. O outro debe ir tomando notas para:

- *Identificar os puntos centrais do problema, é dicir, os "temas"*

- *Ver os puntos de encontro e os de confrontación.*
- *Rexistrar as percepcións, emocións, sentimentos, feitos e valores de cada un.*
- *Practicar ambos a escoita activa ou empática.*
- *A cada un dos protagonistas dicide:*

Contádenos: o que pasou. Como te sentiches? Máis acerca de...

Hai que ter en conta os seguintes aspectos:

- 1) *As raíces do conflito (poder, medo, valores) Cales son os seus valores?*
- 2) *Averiguar o momento e o proceso do conflito. Canto tempo leva o conflito?*
O conflito está polarizado, enquistado, relaxado, latente?
- 3) *Quen son os protagonistas? Asegurádevos de se hai alguén máis afectado (terceira persoa, grupo) ou implicado neste problema.*
- 4) *Prioridades, puntos de encontro e de confrontación.*

Preguntade se queren agregar algo máis.

Queredes agregar algo máis oa dito?

Que pasou?

- Expresar e desfogarse
- Ser escoitado
- Recoñecer * Verdades, * Sentimentos, * Responsabilidades, * Preocupacións

Posibles estratexias :

- Crear foro
- Conversar: * en privado, * en grupo - escoitar
- Sondear
- Excavar

Habilidades:

- Parafrasear

- Resumir
- Preguntas abertas
- Nivelarse ao outro
- Empatizar
- Non xulgar, nin solucións

3. Aclarar o problema. Como situalo? O presente.

- *Realizade preguntas para profundizar ou concretar aspectos que queden pouco claros.*
- *Sinalade os temas importantes, o miolo do conflito. Intentade resumir ambas posturas.*
- *Tede en conta que, ata este momento, cada un dos protagonistas está convencido de que a súa explicación do problema e a súa posición é a correcta, que teñen a razón e di a verdade.*
- *Por iso é moi importante este paso, xa que grazas ás preguntas que ti lles fagas daranse conta "das dúas caras da moeda", e irán clareando a situación.*
- *Tede especial coidado para que as preguntas non lles induzan a cuestionar o seu relato.*

- **Que é o que queres dicir con ..... ?**
- **Perdoa, pero non te entendo. Poderías explicarmos outra vez pero dunha forma distinta. De todo o que me tes contado, que é o máis importante para ti?**
- **Entendín ben se *digo*....(parafraseo)**
- **É correcto se *digo*...**
- **De que maneira / que / como / cando / onde / canto / quen exactamente....? Como sabes ti...? Que pensarías/farías/dirías se...? Comparado con que?**
- **Que che fai crer que...?**

Á hora de clarear o conflito, ten en conta os seguintes aspectos:

1) *Relacións, comunicación (melloran cando se logra unha maior colaboración. Indagar):*

Vense como compañeiros ou como inimigos? Poderán manter unha relación pacífica ou afectará a quen os rodea?

Que relación teñen? (Pouca relación / Moita relación; Amizade / Hostilidade; Fuxida / Enfrontamento; Confianza / Desconfianza; Calma / Emocionalidade)

2) *Posicións, Sentimentos, Emocións. Que posición teñen, que demandan? Como se senten? (Resume cada unha das posicións, reflexo, sentimentos, etc.)*

Sentíchete traicionado/desilusionado?

3) *Intereses, necesidades (son as razóns que nos levan a pedir o que demandamos). Que lle interesa resolver fundamentalmente?*

Eu entendo que nas vosas diferencias os teus intereses principais son....

(Dislle mirando a un dos protagonistas) e os teus son... (mirando ao outro).

Para descubrilos, pregunta:

Por que o queres? Por que o necesitas? Para que o queres? Para que o necesitas?

4) *Límites, lexitimidade (identificar criterios xustos e normas, xa que non se pode facer nada ilegal, dado que serven de marco para a negociación e para avaliar as opcións).*

(Expresádevos enfatizando as conexións mutuas).

Que ides facer se non chegades a un acordo?

Ata que punto vos convén seguir negociando?

5) *Tipo de violencia: directa, cultural, estrutural. Intensidade do conflito, baixa ou alta intensidade.*

6) *Compromiso*

(É o grado no que se involucran na negociación, no proceso, nos acordos, as ganas que teñen de chegar a bo porto).

(Procura que sempre quede explícito).

Onde estamos?

- Identificar miolo: * persoa, * proceso, * problema (asunto)

- Crear marco de avance

Posibles estratexias :

- Crear marco en común, crear definición común do conflito
- Compaxinar preocupacións

Habilidades:

- Presentar axenda e linguaxe conciliadora - Pasar do “eu/ti” ao “nosoutros”

4. Proponer solucións. Como arranxalo? O futuro.

(Separa sempre o proceso de crear as propostas do de avaliar e decidir cal é a máis adecuada ou a que máis responde ás miñas necesidades).

- *Debedes preguntar aos protagonistas acerca das posibles solucións. Cales serían as vías para resolver o conflito, discutir e avaliar cada unha delas.*
  - *En problemas complexos é aconsellable empezar a elaborar acordos sobre temas máis sinxelos e secundarios, para destrabar e crear a sensación de que avanzan e colaboran; así van chegando a acordos, baixando a hostilidade e chegando aos puntos máis conflictivos nunha actitude máis colaboradora.*
  - *Para facer isto, debes realizar un plan de prioridades dos temas a tratar, para ir do máis simple ao máis complexo, do menos importante ao máis importante. Moderade esixencias que non sexan realistas.*
- **Que é o que che gustaría que ocorrese como resultado destes encontros? Como pensas ti que isto pode resolverse? Que cambios proporías? Que se podería cambiar? Que é o que máis vos gustaría?**
  - **Que podedes facer para resolver o problema?**
  - **Que pasaría se...? Que pasa se non atopamos unha solución?**
  - **Que é o peor que che podería pasar? Que é o mellor que che podería pasar?**
  - **Que non podo tolerar ou permitir que ocorra?**

- **Que termos serían satisfactorios para ti?**
- **Estades buscando ganancias mutuas?**
- **Como podes mellorar a túa proposición para facela máis aceptable para a outra parte?
Que é o máis importante/urxente para ti?**

(Preguntas acerca da relación):

- **Poderíades continuar coa vosa relación? Como? Podemos mellorar a relación?**

(Fai preguntas para garantir un acordo xusto, convincente, lexítimo ou satisfactorio):

- **Paréceche xusto?**
- **Isto sería xusto para o outro?**
- **Credes que así se resolvería o problema?**

Ninguén se sente ignorado, enganado ou timado?

En que circunstancias me convén retirarme e non negociar?

(Deberás resumir ambas propostas, contemplando as necesidades de ambas partes). (Asegúrate de se hai que consultar a terceiros antes de escribir o acordo).

- **Deberíades consultar a alguén antes de decidir?**
- **Como saímos?**
  - Vías de avance
  - Encarar relación
  - Solucionar asuntos
- **Posibles estratexias :**
  - Nivel relación: - Explorar o pasado: * feridas, * emocións, * malentendidos;
  - Explorar o futuro - Nivel contenido: * posicións, * intereses
  - Fraccionar - paquete global
- **Habilidades:**

- Falar en eu
- Identificar sentimentos chave - Replantear asuntos
- Choiva de ideas e intercambio - Valorar solucións

5. Chegar a un acordo. Como deixalo?

(Para pechar a sesión):

- Unha vez que se teña decidido cal das opcións é a máis viable ou a que máis satisface a ambas partes, redáctase o acordo, que é como un contrato no que os protagonistas se comprometen a cumprir aquilo que acordaron, e asínano.
- Tede en conta que os protagonistas teñen que ter claro, durante todo o tempo, que é o que están acordando e que implicacións ten. Deben dar o seu consentimento.
- Non debes esquecer que o máis importante son as relacións, xa que ás veces, aclarando un incidente mellora a relación e non é necesario redactar un acordo; en calquera caso, o acordo deberá resolver o problema, preservar a relación e prever necesidades futuras.
- Evítade ambigüidades ou termos que non se entendan.
- Concretade todo o posible, tendo en conta datas límite, cantidades ou outras condicións específicas.
- Preferiblemente utilizade expresións afirmativas. Ex: precisar "o que farán" en vez de "o que non farán". - Explicade os termos de confidencialidade e que aspectos ou temas se terán en conta baixo esta condición.
- Decídide que facer coas notas, apuntamentos, etc. Se se van destruír, quen o fará, como e cando.
- Deixade aberta a posibilidade de solicitar un novo proceso de mediación ou de seguimento.

Podemos considerar que o problema xa está resolto? Estades dispostos a asinalo?

- Aproveítanse as manifestacións de revalorización e recoñecemento para evidenciar os cambios operados ao longo do proceso.
- Felicítase a cada persoa polas súas ofertas e, se se dá o caso, poden producirse mostras de reconciliación na propia sala de mediación.

- Agradecemos a colaboración e rematamos cunha sinceira aperta de mans.

Os mediadores agradecemos a vosa colaboración no proceso de mediación

Quen fai que, cando?

Posibles estratexias :

- Formal (por escrito)
- Informal

Habilidades:

- Preguntas realistas
- Compromiso de futuro

DOCUMENTO 5. “Guía rápida da sesión de Mediación (mediadores)”

1. PRESENTACIÓN E REGRAS

1. Presentámonos, preguntámoslles o seu nome e dámoslles a benvida agradecendo a súa disposición.
2. “Como sabedes, este proceso é voluntario. Tedes liberdade para deixalo, aínda que vos rogamos que, se chega o caso, antes de facelo nos digades as vosas razóns para iso”.
3. “Os mediadores non opinamos, nin xulgamos. A solución ao problema decidirédela vós, de común acordo. Nós trataremos de axudarvos, pero non decidiremos por vós”.
4. “Todo o aquí tratado é confidencial. Ninguén debe revelalo fóra desta sesión”.
5. “Se finalmente chegades a un acordo, reflexarémolo por escrito e, pasado un tempo, poñerémonos en contacto convosco para ver como vai”.
6. “O acordo será elaborado por vosoutros e ten que depender soamente da vosa actuación, non podeades comprometer a outras persoas nin acordar algo en contra das normas”.
7. “Ante a mediación respectaremos os turnos de palabra, escoitaremos á outra persoa e falaremos sempre con corrección e respecto, sen levantar a voz”.
8. “Se nalgún momento os mediadores consideramos que o conflito existente NON é mediable, faremosvolo saber”.
9. “Debedes saber que se houbera situacións especialmente graves ou perigosas, teremos que poñelas en coñecemento dos responsables do Servicio de Mediación”.
10. “Se comprendedes o proceso, estades conformes e dispostos a elaborar e cumprir un acordó xusto e equilibrado, empezaremos a sesión”.

➤ **Preguntar a A: Estás de acordo?**

➤ **Preguntar a B: Estás de acordo?**

2. DO PASADO AO FUTURO

Cóntame

Expoñer a súa propia versión e expresar os seus sentimentos. Desfogarse e sentirse escoitado.	<ul style="list-style-type: none"> • escoitar atentamente, mostrar interese, clarificar, parafrasear, reflexar o sentimento, resumir... • aclarar os temas importantes do conflito. • Non valorar, nin aconsellar, nin definir que é verdade ou mentira, nin o que é xusto ou inxusto. Apoiar o diálogo. Recoñecer os sentimentos e respectar os silencios. • Resaltar os beneficios de resolver a situación
--	---

Clarexar o problema

Identificar en que consiste o conflito e consensuar os temas máis importantes para as partes.	<ul style="list-style-type: none"> • Asegurar un acordo sobre o que se vai tratar. Conseguir unha visión consensuada do conflito. • Concretar os puntos que poden bloquear o conflito e avanzar cara a un acordo. • Tratar primeiro os temas de máis fácil arranxo. • Dirixir o diálogo en termos de intereses, non de posicións.
---	--

Propoñer solucións

Tratar cada tema e buscar posibles vías de arranxo.	<ul style="list-style-type: none"> • Que se vos ocorre que poderíades facer para solucionar o problema? Non se avalía! • Que está disposta a facer cada parte? • Resaltar os comentarios positivos de unha parte sobre a outra.
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Cada parte opina sobre as propostas.
--	--

3. CHEGAR A UN ACORDO

Avaliar as propostas, vantaxes e dificultades de cada unha, e chegar a un acordo.	<ul style="list-style-type: none"> • Definir claramente o acordo (equilibrado, claro, realista e simple, aceptable polas partes, específico, concreto e avaliable) • Redactar o acordo e asinalo. • Acordar o periodo de revisión.
---	---

RECORDARLLES A CONFIDENCIALIDADE - FELICITALOS POR TER CHEGADO A UN ACORDO

DOCUMENTO 6. “Rexistro do proceso de Mediación (mediadores)”

Data: .....

1. Encadre, presentación e regras de xogo. Como entrar?
Notas:

2. Cántame. Como escoitar? O pasado.	
☐ Raíces, valores: Poder, medo. Cales son os seus valores.	
☐ Proceso e momento do conflito: Canto tempo leva? O conflito está polarizado, enquistado, relaxado, latente?	
☐ Protagonistas: Quen son os protagonistas? Que influencia exercen terceiras persoas?	
☐ Puntos de encontro e confrontación: Prioridades.	
Parte “A” (nome):	Parte “B” (nome):
Resume en poucas palabras, como se fose un titular de prensa, o conflito:	Resume en poucas palabras, como se fose un titular de prensa, o conflito:

3. Aclarar o problema. Como situalo? O presente.
☐ Relacións, comunicación: Pouca/Moita relación; Calma/Emocionalidade; Confianza/Desconfianza; Amizade/Hostilidade; Fuxida/Enfrontamento.
☐ Posicións, emocións, sentimentos: Que posición ten, que demanda, que quere? Como

se sente?

- Intereses, necesidades:** Que lle interesa resolver fundamentalmente? Por que e para que llo pide?
- Límites, lexitimidade:** Criterios xustos, normas.
- Tipo de violencia, intensidade:** (directa, cultural, estrutural); (intensidade alta, baixa)
- Compromiso:** Que propón para resolvelo?

Parte “A” (nome):

Parte “B” (nome):

Historia común proposta:

4. Proponer solucións. Como arraxalo? O futuro

Parte “A” (nome):

Parte “B” (nome):

5. Chegar a un acordo. Como deixalo?

- Da, ofrece, pide, recibe?**
- É xusto e realizable?**
- É concreto e avaliable?**
- Repara, resolve, reconcilia?**

Acordo:

Data de Inicio: _____ Data de finalización: _____

Tipo de conflito:

- De relación / comunicación: rumores, confusión, malentendidos, interpretacións, agresións, loita, insultos.
- De intereses / necesidades. Por recursos: ter, acceder, prestar: tempos, espazos, obxectos e pola actividade, traballo ou tarefas.
- De identidade / valores: lealdade, honradez, competencia, individualismo, liberdade de expresión, xenerosidade, individualismo, responsabilidade.
- De poder: liderazgo, dominio, manipulación, engano, intergrupais, falta de respecto, non acatar as normas.
- De rendemento: desmotivación, falta de esforzo.

DOCUMENTO 7. "Registro de acordo de Mediación (mediadores)"

Data: .....

Nós:

.....e .....

Estamos de acordo en resolver o conflito e para que estes problemas non volvan a repetirse no futuro, nos comprometémonos a:

Debido ao noso compromiso de confidencialidade nos esixímonos mutuamente que:

De ser necesario, volveremos a revisar os acordos no prazo de:

Ao asinar este acordo comprometémonos a levar a cabo todo o anteriormente exposto.

Asina

Asina

Mediador ou mediadores:

..... e .....

Asina

Asina

